

NIEUWE KONINKLIJKE HARMONIE

De Nieuwe Koninklijke Harmonie uit Tilburg is opgericht in september 1843. Hoewel daar in de archieven van de gemeente Tilburg niet zoveel over te vinden is, blijkt dat er omstreeks 1820 door een aantal muzikanten een 'instrumentaal' gezelschap is opgericht met als naam De Harmonie. Hun repertoire was vooral geïnspireerd door de in die tijd populaire militaire muziek. De Harmonie gaf concerten in het toenmalige café De Rustende Jager in de Rauwbraken, tegenwoordig industrieterrein Oost. Ook trad het gezelschap op als hofkapel van de kroonprins, de latere koning Willem II.

Montagnards (1845). Deze drie sociëteiten bestaan vandaag de dag nog steeds.

De eerste dirigent van de Nieuwe Koninklijke Harmonie was de heer Korff, die uit de militaire muziek afkomstig was.

De Nieuwe Harmonie verzorgde diverse optredens in het Paleis van Koning Willem II. Toen die in 1849 overleed begeleidde de Nieuwe Harmonie de stoet met treffende treurmuziek bij de uittocht uit Tilburg. Vanwege de vele optredens voor koning Willem II verleende op 1 april 1850 koning Willem III het

175 JAAR EN NOG springlevend

In 1839 hield dit gezelschap op te bestaan wegens financiële moeilijkheden. Toch was er kennelijk voldoende behoefte aan een harmonie en op 18 september 1843 kwamen wederom een aantal muzikanten bij elkaar in de bovenzaal van het Tilburgs Koffiehuis Van de Pas, het latere café Marinus in de Monumentstraat, waar ze de Nieuwe Harmonie oprichtten.

In december 1843 verleende de gemeente de vergunning om na 'bezette tijd' in het lokaal te verblijven en daarmee was de Nieuwe Harmonie officieel als sociëteit erkend.

In die jaren ontstonden er in Tilburg meer sociëteiten zoals de Philharmonie (1840) en de Souvenir des

predicaat 'Koninklijk'. Vanaf die datum is het de Nieuwe Koninklijke Harmonie en koning Willem III, koningin Emma en prins Frederik aanvaardden het erelidmaatschap.

In 1850 startte de Nieuwe Koninklijke Harmonie met het geven van de befaamde 'armenconcerten', waarvan de opbrengst bestemd was voor de behoeftigen in Tilburg. Meer dan 100 jaar hebben deze concerten plaatsgevonden. Het laatste armenconcert was in 1966.

Het muziekgezelschap kende in haar prille bestaan meerdere vestigingsplaatsen en in 1870 ontstond het idee om een eigen verenigingsgebouw te stichten. In 1877 betrok de harmonie het nieuwe sociëteits-

gebouw met tuin en concertzaal aan de Stationsstraat. De vereniging is heden ten dage nog steeds gehuisvest.

De Nieuwe Koninklijke Harmonie heeft ook aan de basis gestaan van het huidige Factorium.

Begin jaren zeventig van de 19e eeuw stelde de gemeente Tilburg een 'Reglement voor de bijzondere Muziekschool' op. In het bestuur van die muziekschool zat een lid van de Nieuwe Koninklijke Harmonie. Hieruit zou zich de latere Tilburgse Dans- en Muziekschool, het huidige Factorium, ontwikkelen.

In 1884 werd Jos Kessels dirigent. Jos was een broer van Mathieu Kessels (vader van de later vermoorde Marietje Kessels) die eigenaar was van de welbekende Nederlandsche Fabriek van Muziekinstrumenten. Jos Kessels componeerde de 'Triumphmars Oranje Nassau', speciaal voor het bezoek dat koningin Emma en prinses Wilhelmina in 1895 aan Tilburg brachten.

In 1903 werd prins Hendrik erevoorzitter van de harmonie en in 1906 bracht hij zelfs een bezoek aan het verenigingsgebouw.

© anne-marie smul

De periode 1910 – 1945 gaf de harmonie minder uitvoeringen vanwege de twee wereldoorlogen en de tussenliggende recessietijd.

In maart 1942 ontving het bestuur van de harmonie een brief van de Ortskommandant, het hoofd van de bezetters in Tilburg, waarin de bezetter de vordering van het verenigingsgebouw aankondigde. Duidelijk was toen, dat de harmonie het 100-jarig jubileum in 1943 niet zou kunnen vieren. Op 2 november 1944, na de bevrijding van Tilburg op 27 oktober, werd de binnenstad opgeschrikt door een zware knal. In de

kelder van de Nieuwe Koninklijke Harmonie ontplofte een, door de Duitsers verstopte, booby-trap. De bioscoopzaal lag geheel in puin.

Na de tweede wereldoorlog, tijdens de opbouw van het land bloeit het verenigingsleven als nooit te voren, zowel binnen als buiten de vereniging.

De bekende Midzomerfeesten in de tuin trokken veel publiek en in de jaren vijftig traden gerenommeerde orkesten op, zoals The Skymasters onder leiding van Pi Scheffer, de Dutch Swing Collegeband met Peter

Schilperoort, Malando en orkesten met Eddy Christiani en Maria Zamorra. De oudere generatie spreekt hier nog steeds met veel plezier over.

Midden jaren zestig van de vorige eeuw komt er een kentering in het verenigingsleven. De teloorgang van de Tilburgse textielindustrie betekende voor menig vereniging verlies van hun financiële beschermheer. In de jaren 50 en begin 60 had de stad Tilburg nog zo'n twaalf harmonieën binnen zijn grenzen.

Heden ten dage zijn nog slechts vijf(!) harmonieën actief. Het zijn Harmonie Orpheus, L'Echo des Montagnes, Andara, L'Aventure Musical en de Nieuwe Koninklijke Harmonie.

Ook de harmonie ontkwam niet aan de terugloop van muzikanten en midden jaren 70 waren er nog twintig leden. Het is aan het toenmalig bestuur én leden te danken, dat de harmonie nog steeds haar deuntje meeblaast en momenteel een bezetting heeft van een kleine veertig muzikanten. En kwamen de eerste twee vrouwelijke leden pas in 1981, inmiddels is de balans man/vrouw ruimschoots naar de dameskant uitgeslagen!

Om meer muzikanten aan te trekken is 2014 een Opstaporkest opgericht. In samenwerking met het Factorium en basisscholen zijn kennismakingslessen georganiseerd, om de jeugd te interesseren voor de blaasmuziek. Maar ook ouderen die op latere leeftijd begonnen zijn met musiceren (of het na enige tijd weer op willen pakken) zijn van harte welkom zowel bij dit Opstaporkest als bij het harmonieorkest!

Het repertoire van het harmonieorkest is na jaren zestig verandert. De traditionele harmoniemuziek heeft plaatsgemaakt voor lichtklassiek en film- en musicalmuziek. En ook werken van hedendaagse pop-

muzikanten staan vandaag de dag op de lessenaar. Het huidige orkest staat sinds dit voorjaar onder leiding van Peter Spierings. Hij studeerde trombone (klassiek) en directie en kreeg les van de bekende dirigent en componist Hardy Mertens.

De Nieuwe Koninklijke Harmonie viert haar jubileum met drie concerten. Het jaar begon met een prachtig openingsconcert op 28 januari in een bomvolle concertzaal in Tilburg. Tijdens dit concert reikte burgemeester Theo Weterings aan de vereniging de Tilburg-Bokaal uit.

Daarnaast organiseerde de harmonie het Koningsdagconcert dat de gemeente Tilburg elk jaar aan alle gedecoreerde Tilburgers aanbiedt. Samen met de Dutch Pipes and Drums (de vroegere 'Schotjes') verzorgde de harmonie voor een volledige gevulde concertzaal een zeer geslaagd concert.

Het derde en tevens grote jubileumconcert vindt plaats op zondag 16 september. Bij het ter perse gaan van dit blad moet dit concert nog plaatsvinden. Het programma bestaat voor de pauze uit het klassieke werk Peer Gynt van Edvard Grieg. De Tilburgse zanger, entertainer en podiumkunstenaar, Peer(!) de Graaf vertelt, zingt en danst het verhaal van Peer Gynt tijdens het concert.

Na de pauze ziet het programma er heel anders uit. Het orkest aangevuld met een gitarist en bassist brengt samen met zangeres Marieke van Middelkoop en zanger Thom Craane een lichtpopulair repertoire, met voor elk wat wils.

U merkt het wel - De Nieuwe Koninklijke Harmonie 175 jaar jong en nog springlevend!

Nieuwe Koninklijke Harmonie

Voor informatie kunt u mailen naar nkh@harmonieorkesttilburg.nl of kijk op onze website.